

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare sextum anni DCCCVI. sive capitula excerpta de canone.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

*De emptione tempore messis causa cupiditatis
& turpis lucri.*

Ibid. 117. XVIII. Quicumque enim tempore messis vel vindemiae, non necessitate, sed propter cupiditatem, comparat annonam aut vinum, verbi gratia de duobus denariis comparat modium unum, & servat usque dum iterum venundari possit contra denarios quatuor aut sex seu amplius, hoc turpe lucrum dicimus. Si autem propter necessitatem comparat, ut sibi habeat & alius tribuat, negotium dicimus.

De hoc si per plurima loca fames fuerit.

Ibid. 116. XIX. Consideravimus itaque ut praesenti anno, quia per plurima loca fames valida esse videtur, ut omnes Episcopi, Abbates, Abbatissae, optimates, & Comites, seu domestici, & cuncti fideles qui

beneficia regalia tam de rebus ecclesiasticis quamque & de reliquis habere videntur, ut unusquisque de suo beneficio suam familiam nutrire faciat, & de sua proprietate propriam familiam nutriat, & si Deo donante super se & super familiam suam aut in beneficio aut in alode annonam habuerit, & venundare voluerit, non carius vendat nisi modium de avena denarios duos, modium unum de hordeo contra denarios tres, modium unum de spelta disparata contra denarios tres, modium unum de segale contra denarios quatuor, modium unum de frumento parato contra denarios sex. Et ipse modius sit quem omnibus habere constitutum est, ut unusquisque habeat aequam mensuram & aequales modios.

CAPITVLARE SEXTVM

ANNI DCCCVI.

S I V E

CAPITVLA EXCERPTA DE CANONE.

Incipiunt capitula excerpta de canone.

C A P. I.

I. 117. **V**T per singulos annos synodus bis fiat.

II.

Qualis ad sacerdotium vel sacros ordines, secundum quod in canone legimus, venire non potest.

III.

Ibid. 118. Vt nequaquam inter duos Metropolitanos provincia dividatur.

IV.

Ibid. 119. Ne in una civitate duo sint Episcopi, & de Vicariis eorum.

V.

Ibid. 120. Quod non oporteat ordinationes Episcoporum diu differre.

VI.

App. I. 11. De ordinatis Episcopis, nec receptis.

VII.

Ibid. 11. Quod non oporteat absolute quoslibet ordinare.

VIII.

De seruo, si nesciente domino suo fuerit ordinatus. Ibid. 12.

IX.

Quod non liceat Clericum in duabus civitatibus ministrare, nec Abbates plurima monasteria aut cellas habere. Ibid. 14.

X.

Ne de uno loco ad alium transeat Episcopus sine decreto Episcoporum, vel Clericus sine iussione Episcopi sui. I. 121.

XI.

De peregrinis Episcopis & Clericis. App. I. 13.

XII.

De litteris peregrinorum, & Clericis sine litteris ambulantibus. Ibid. 16.

XIII.

Qualis vel pro qualibus culpis quis secundum canonicam institutionem degradetur de officio sacerdotali. Ibid. 17.

XIV.

De expulso ab Ecclesia & excommunicato vel damnato ab officio. Ibid. 18.

- XV.
 Ibid. 19. & 20. De ordinatione ecclesiastico, & officio missæ, & reliquiis sanctorum, & oratorii villaribus.
- XVI.
 Ibid. 21. De altaribus non consecrandis nisi lapideis.
- XVII.
 Ibid. 22. De confirmatione cum chrismate.
- XVIII.
 Ibid. 23. De baptismo.
- XIX.
 Ibid. 24. De Pascha & die dominico & reliquis festiuitatibus.
- XX.
 Ibid. 25. De ieiuniis & quadragesima vel letaniis.
- XXI.
 Ibid. 26. Ut festiuitates præclaræ non nisi in ciuitatibus aut in vicis publicis teneantur.
- XXII.
 Ibid. 27. De hoc officio.
- XXIII.
 I. 231. Ut omnes fideles communicent, & ad missas perexpectent finalem deprecationem.

De Presbyteris, Diaconis, & reliqui ex clero. *Ex decretis & canone sancti Syluestri & LXXXIV. Episcoporum.*

Fecit hos gradus in gremio synodi, ut I. 133. non Presbyter aduersus Episcopum, non Diaconus aduersus Presbyterum, non Subdiaconus aduersus Diaconum, non Acolytus aduersus Subdiaconum, non Exorcista aduersus Acolytum, non Lector aduersus Exorcistam, non Ostiarius aduersus Lectorem det accusationem aliquam. Et non damnabitur Præsul sine septuaginta duobus testibus; neque Præsul summus à quoquam iudicabitur; quoniam scriptum est: *Non est discipulus super magistrum.* Presbyter autem nisi in quadraginta quatuor testimoniis non damnabitur. Diaconus autem in cardine constitutus urbis Romæ nisi triginta septem testibus non condemnabitur. Subdiaconus, Acolytus, Exorcista, Lector nisi, sicut scriptum est, in septem testimoniis filios habentes & uxorem & omnino Christum prædicantes. Sic datur mystica veritas.

CAPITVLARE ANNI DCCCVII.

Nunc primum editum ex veteri codice MS. sancti Vincentij Meisenfis.

ISTE CAPITVLVS FVIT DATVS IN ANNO
 SEPTIMO AD AQVIS PALATIVM.

Memoratorium qualiter ordinavimus, propter famis inopiam, ut de ultra Sequanæ omnes exercitare debeant.

CAP. I.

IN primis quicumque beneficia habere videntur, omnes in hostem veniant.

II.

Quicumque liber mansos quinque de proprietate habere videtur, similiter in hostem veniat. Et qui quatuor mansos habet, similiter faciat. Qui tres habere videtur, similiter agat. Vbicunque autem inventi fuerint duo quorum unusquisque duos mansos habere videtur, unus alium preparare faciat, & qui melius ex ipsis potuerit, in hostem veniat. Et ubi inventi

fuerint duo quorum unus habeat duos mansos, & alter habeat unum mansum, similiter se sociare faciant, & unus alterum preparet, & qui melius potuerit, in hostem veniat. Vbicunque autem tres fuerint inventi quorum unusquisque mansum unum habeat, duo tertium preparare faciant; ex quibus qui melius potest, in hostem veniat. Illi verò qui dimidios mansos habent, quinque sextum preparare faciant. Et qui sic pauper inventus fuerit qui nec mancipia nec propriam possessionem terrarum habeat, tamen in pretio valente quinque solidos, quinque sextum prepara-

Ff ij